

„Dom i svijet“ se zove hrvatski novi, dvakrat na mesec izhajajoči, leposlovni list. Ko smo prvič zvedeli o tem imenskem bratu hrvatskem, ki je seveda mnogo bogatejši in krasnejši, a tudi dražji nego naš Slovenček, bili smo iznenadeni zaradi tega soglasja v imenu in deloma namenu. Čitateljem lahko javimo, da je naslov našega lističa in njegov načrt že dolgo bival v glavi urednikov.

ČESKO SLOVSTVO.

Bujno se razcvita med našimi severnimi brati v českih zemljah leposlovno slovstvo, žal pa, da se nekateri sicer izborno urejevani listi oddaljujejo v nekaterih spisih od vernega domoljubnega naroda českega ter kozmopolitiške in brezverske nazore širijo med svoje čitatelje. Da se to kolikor moč zabrani, da dobiva narod česki zdrave leposlovne hrane, začel je pred 10 leti v Brnu izhajati »Obzor« v veliki osmerki na eni polji dvakrat na mesec; cena 2 gold. — V Pragi pa izhaja 4. leto »Vlast« — časopis pro poučeni a zabavu, redakci Tomáše Škrdle. — Předplaci ročne 3 gold. 25 kr.; půlletne 1 gld. 64 kr. čtvrtletně 82 kr. Redakce

a administrace: Žižkov, číslo 505, Komenského náměstí (u parku). — Okusno ozaljšana izšla je »Vlast« posebno za letošnji januar v proslávo zlate maše ali kakor rečejo Čehi: »druhotin knežských«. Na prvi strani ima krasno himno latinsko poznatega slovaškega pisatelja in pesnika Fr. Sasinke; druga je česka, katero je zložil Vojtěch Pakosta, Slovencem znan pesnik, ki je našega Gregorčiča pesni preložil na česki jezik.

Kdor bi se rad igranje naučil českega jezika in dobil zdrave leposlovne hrane, naroči si »Obzor« ali »Vlast«, ki se posebno priporočata po zelo nizki ceni.

„Bludy a lži v dějinách“. Rozhledy po dějinách církevních a světských na obranu pravdy. Alois Hlavinka. V Brně 1888. 8.º str. 472. Cena gold. 1.15. — V zgodovinopisje se je zatrosilo mnogo zmot in laži. Proti katoliški cerkvi so rabili zlasti protestantje že od nekdanj marsikako nepošteno orožje. Tako orožje zatreti skuša ta knjiga vrlega — menda mladega pisatelja. Priporoča se mnogo bolj nego enake nemške, n. pr. Geschichtslügen itd. že po ceni in po vsebini, ki je nam Slovanom primerna.

Raznoterosti.

Fotografija v zvezdoslovju. Najvažnejši novejši napredek v zvezdoslovju so dosegli učenjaki s tem, da so začeli rabiti fotografijo. Dajo se namreč s pomočjo daljnovidov fotografovati tudi najmanjše — boljše: manj vidne — zvezde. Tudi nebesno meglico so v Plejadah opazili, katere dosedaj niso poznali. Oko naše je namreč slabo, hitro se utruji in postane neobčutno: a v fotografiji se izrazi vse natančno, karkoli more le kazati daljnovid. Za sedaj naj o pomenu fotografije v zvezdoslovju samo to omenjam, da so cenili pred nekaj leti število vidnih zvezd nad 20 milijonov, a sedaj jih cenijo — pravijo, da nizko — nad 30 milijonov. S fotografijo bode možno vse zvezdnato nebo natanko v kartah zaznamovati. A to bode ogromno delo!

Naše osolnčje se ne suče samo okrog osi, ampak premika se tudi dalje, kar je dandanes trdno dokazano. Mnogo zvezdoznancev je to preiskovalo in vsi so prišli do precej enakih sklepov. Celó naše osolnčje hiti proti Herkulovemu ozvezdju in sicer se premakne vsako sekundo blizu za 30 *klm*.

Nove kemijske prvine, t. j. take snovi, ki se ne dajo še dalje razkrojiti, so: 1. Gadolinium poznali so že dalj časa, a še le sedaj je popolnoma gotovo, da je prvina. To ime jej je dal Marignac. 2. Germanium (kovina) našel je C. Winkler pred dvema leti v neki rudi pri Freibergu. 3. Samarium ni sicer nova prvina, a malo je znana. 4. Austrium (lahka kovina), o katerem se je poročalo dunajski akademiji, je menda že znani Gallium. 5. Tudi o »didymu« niso kemiki edini. Pravijo, da ga morejo še dalje razkrojiti. Iz tega se vidi, da število kemijskih prvín ni določeno.

Za mokrotomer (hygrometer) rabi Nodon po »Journ. Pharm. Chim.« spiralo (svitek) iz papirja, ki je povlečen na eni strani s povlakó iz alkohola in rastlinske smole, na drugi pa z raztopljeno gelatino, kateri je pridejane nekoliko salicilne kisline. Po množini mokrote v zraku spreminja spirala svojo podobo, zvije se več ali manj. Čem daljša je spirala, tem bolj je občutljiva. Občutljivost ne opeša s časom. Toplota, saj od 10–35° C. ne vpliva na ta mokrotomer.

Sedanji papež Leon XIII. je imel tudi dijaške skrbi, kakor drugi dijaki. Ko je bil star 15 let, bil je izbran za slavnostnega latinskega govornika ob posebni priliki v Rimskem kolegiju. Ob drugi priliki se je imela pokloniti šolska mladež tadanjemu papežu Leonu XII. Izbrali so sedanjega sv. Očeta, da bi papeža nagovoril v imenu vseh dijakov. Pač ne lahka naloga! S prva ga je spreletaval nekoliko strah. Toda, ko so ga pozvali, naj nastopi in je izpregovoril prve besede, povrnil se mu je pogum in razločno ter doneče je govoril, ne da bi se kaj spodtikal. Leonu XII. je srčni mladenič bil kaj zelo všeč. Poklical ga je k sebi, položil svoje roke na njegovo glavo in mu podaril za spomin lepo, veliko svetinjo. Zato je sedanji poglavar katoliške cerkve vedno ljubil Leona XII. in izbral si — papežem izvoljen — njegovo ime.

Reklamacijo ali zahtevanje, ako časopisa nisi prejel, narediš najlože tako: Vzemí pol póle papirja, zapiši, da nisi prejel dotične številke časopisa, zviij papir, da ima obliko pisma, a ne smeš ga zapečatiti ali zalepiti. Zunaj napiši naslov na upravníštvo lista, napiši na vrh, ali ob strani z debelimi črkami »reklamacija«, pa si opravil: stane te ne krajcarja.